

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Український державний університет науки і технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради Українського державного
університету науки і технологій

від «___» _____ 2022 р., протокол № ___

Голова вченої ради Університету

В.о. ректора Українського державного
університету науки і технологій

_____ Олександр ПШІНЬКО

МП

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію діяльності наукових шкіл
Українського державного університету науки і технологій

м. Дніпро-2022

Зміст

Передмова	3
1. Загальні положення	3
2. Присудження статусу наукової школи університету.....	4
3. Критерії відповідності статусу наукової школи.....	4
4. Припинення існування наукової школи.....	5
5. Мета, завдання, принципи, форми та критерії діяльності наукової школи	5
6. Організаційні засади діяльності наукової школи.....	7
7. Склад наукової школи, права та обов'язки.....	7
Додаток 1	9
Додаток 2	14

Передмова

1. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ:

Наказом ректора університету від «___» _____ 202__ року, № ___ на підставі рішення вченої ради університету від «___» _____ 2022 р., протокол № ___.

2. РОЗРОБЛЕНО:

Науково-дослідною частиною Українського державного університету науки і технологій.

3. Положення про організацію діяльності наукових шкіл в Українському державному університеті науки і технологій відповідає Закону України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» (зі змінами), Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від № 1978-XII від 13.12.91 (зі змінами); Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р., № 2623-III (зі змінами).

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок і критерії створення наукових шкіл, а також функціонування наукових шкіл Українського державного університету науки і технологій(надалі - університет).

1.2. Це Положення розроблено відповідно до чинного законодавства України, а саме:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (із змінами);
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991р. № 1978-XII (зі змінами);
- Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р., № 2623-III (зі змінами).

1.3. Наукова школа – сформована система наукових поглядів, а також науковий колектив (спільнота), що сформувався за певний період науковцями університету, наукові інтереси яких спрямовані на розв'язання довготривалих задач, за певними науковими напрямками, отримав наукові результати, визнані в Україні, або за її межами.

1.4. Науковий колектив вчених і фахівців, що претендують на статус наукової школи, має відповідати наступним ознакам:

- мати сформовану наукову доктрину, що відрізняє його від інших наукових товариств у даній проблемній області;
- мати авторитетного керівника (лідера) школи;
- проводити науково-дослідні роботи фундаментального і прикладного характеру в певній науковій галузі на основі науково-дослідницької програми, яка містить елементи новизни, актуальності, перспективності і має певний категоріальний профіль;
- представляти свої досягнення у провідних наукових виданнях, наукових форумах міжнародного рівня;
- відображати науково-технічні досягнення в монографіях, підручниках і навчальних посібниках, опублікованих у провідних виданнях України та закордоном, в тому числі у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus, Web of Science Core Collection.

1.5. Головне функціональне призначення наукової школи університету полягає в мобілізації наукового потенціалу на вирішення актуальних теоретико-методологічних і практичних проблем, забезпеченні спадкоємності наукових традицій, підтримки досліджень молодих вчених, створенні та впровадженні інноваційних освітніх програм.

1.6. Наукова школа здійснює свою діяльність на принципах самоврядування, відкритого характеру діяльності, духу взаємної поваги та культури наукового спілкування, етики наукової роботи.

1.7. Наукова школа формується та розвивається колективом учених, наукові інтереси яких спрямовано на розв'язання завдань, визначених науковими напрямами цієї наукової школи.

1.8. Наукова школа об'єднує наукові дослідження, що виконуються за пріоритетними напрямами, визначеними державою, і які є пріоритетними у світовій науці.

2. Присудження статусу наукової школи університету

2.1. Питання створення, реорганізації та ліквідації наукової школи регулюються наказами ректора університету за поданням науково-технічної ради та вченої ради університету.

2.2. Ініціатором створення наукової школи може виступати вчений університету, який відповідає вимогам засновника наукової школи або має право вважатися засновником наукової школи, а також ради факультету, кафедри, наукового підрозділу університету. Ініціатор, який очолює співтовариство вчених і фахівців, що претендують на визначення свого статусу як наукової школи, вносить відповідне подання на ім'я ректора університету.

2.3. Клопотання від ініціатора на присудження даного статусу приймаються без обмеження термінів. До клопотання додаються матеріали, що підтверджують наявність критеріїв відповідності наукового колективу статусу наукової школи і містять відомості про основні показники оцінки її діяльності відповідно до Додатку 1.

2.4. Офіційний статус наукової школи присуджується рішенням вченої ради університету шляхом відкритого голосування за стандартною процедури (не менше 2/3 складу вченої ради університету).

2.5. У разі позитивного підсумку голосування наукова школа вважається офіційно зареєстрованою в університеті та наказом ректора вноситься в Реєстр наукових шкіл університету, що веде науково-дослідна частина університету.

2.6. При відсутності позитивного рішення про статус наукової школи повторна заявка може бути подана знову після досягнення необхідних вимог та/або ґрунтовної мотивації для присудження цього статусу.

3. Критерії відповідності статусу наукової школи

Основними критеріями відповідності наукового колективу статусу наукової школи:

3.1. Наявність:

- визнаного науковим співтовариством лідера (лідерів) - вченого, відомого своїми науковими досягненнями в конкретній предметній області - доктора наук, який володіє педагогічною майстерністю і організаторськими здібностями, під керівництвом якого за темами даного напрямку ведеться підготовка фахівців; має учнів, які поділяють і розвивають його концептуальні теоретичні та методологічні підходи в наукових дослідженнях; підготував не менше трьох кандидатів наук/докторів філософії; має публікації у спеціалізованих фахових виданнях, які входять до переліку МОН України, та у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, у т.ч. базах Scopus, Web of Science Core Collection; приймає участь у вітчизняних і міжнародних наукових конференціях з проблем наукової школи в якості доповідача; має усталені

міжнародні зв'язки; має вагомі досягнення з впровадження результатів наукових досліджень;

- спадкоємності концептуальних наукових теоретичних та методологічних підходів у наукових дослідженнях, підтримання в колективі атмосфери корпоративної творчості;
- науково-дослідної програми наукової школи з пріоритетними напрямками в науці та освіті, що включає концептуальні основи та інші змістовні характеристики досліджуваного наукового напрямку, засновані на єдиному оригінальному дослідницькому підході.

3.2. Висока якість результатів досліджень творчого колективу, підтверджується значною кількістю: публікацій у провідних наукових журналах, наукових монографій, навчальних посібників, статей у періодичних виданнях з переліку МОН України та інших виданнях, включаючи електронні (як правило, не менше 15 за останні 5 років), виступів на наукових конференціях, підкріплених друківаними тезами доповідей, «круглих столах», симпозіумах, індексів цитування та інше.

3.3. Здійснення підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в аспірантурі і докторантурі. Результати наукової діяльності школи відображаються в захищених кандидатських (докторів філософії) та дисертаціях докторів наук.

3.4. Наявність докторів (кандидатів/докторів філософії) наук, підготовлених в колективі школи по даному напрямку за останні 5 років.

3.5. Участь фахівців (дослідників) представників наукової школи в роботі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертаційних робіт та в експертних радах.

3.6. Проведення науково-дослідних робіт, що фінансуються з держбюджету (МОН України, національний фонд досліджень України, держзамовлення, міжнародне співробітництво) та з інших джерел фінансування (промислові підприємства, приватні фонди), гранти, тощо.

4. Припинення існування наукової школи

4.1. У разі невідповідності встановленого наукового колективу, яким раніше був присуджений статус наукової школи, зазначеним у цьому Положенні критеріям, вчена рада університету приймає рішення про припинення статусу наукової школи.

4.2. Припинення існування наукової школи обумовлюється:

- вичерпанням або деактуалізацією її дослідницької програми, а також виявленням її непродуктивності протягом двох останніх звітних років;
- відсутністю організаторських здібностей керівника школи, в результаті яких відбувається розпад колективу;
- припиненням роботи керівника школи і відсутністю гідного наступника.

4.3. Загальну координацію та аналіз діяльності наукових шкіл покладено на науково-дослідну частину та проректора з науково-педагогічної, економічної роботи, перспективного та інноваційного розвитку і вчену раду університету.

5. Мета, завдання, принципи, форми та критерії діяльності наукової школи

5.1. Мета діяльності наукової школи полягає у здійсненні колективної інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на здобуття і використання якісно нових, оригінальних, значущих в певній науковій галузі знань.

5.2. Основні завдання діяльності наукової школи:

- розробка та поширення наукових знань;
- розробка теоретичних концепцій, математичних та фізичних моделей, проведення експериментів, які підтверджують ту чи іншу наукову гіпотезу;

- популяризація отриманих результатів досліджень;
- збереження традицій і цінностей наукової школи на всіх її етапах становлення та розвитку;
- забезпечення поступового розвитку наукового напрямку;
- постійне залучення до наукової діяльності обдарованої молоді, здатної до самостійного наукового пошуку;
- розвиток атмосфери творчості, інноваційності, відкритості для наукових дискусій;
- інтеграція теоретичних доробків наукової школи з навчальним процесом;
- розвиток експериментальних досліджень.

5.3. Основні принципи діяльності наукової школи: системність, цілісність, інноваційність, відкритість, зв'язок з практикою.

5.4. Основні форми діяльності наукової школи:

- керівництво експериментальними дослідженнями;
- розробка науково-дослідницьких проектів з актуальних проблем науки, в тому числі для висунення на здобуття грантів та інших форм підтримки наукових та інших фондів;
- проведення наукових конференцій, методологічних семінарів;
- виконання дисертацій;
- щорічні публікації результатів наукових досліджень в авторитетних наукових виданнях;
- створення проблемно-пошукових науково-дослідних груп з числа викладачів, аспірантів, студентів;
- видання монографій, збірників наукових праць, підручників, навчальних посібників, розробка нових навчальних курсів для профільних дисциплін;
- участь у спільних міжнародних наукових проектах щодо вивчення актуальних наукових проблем;
- систематична участь у міжнародних наукових конференціях, з'їздах, симпозіумах;
- участь науковців школи у роботі міжнародних форумів.

5.5. Основні критерії оцінки діяльності наукової школи:

- новизна та оригінальність авторської теорії у певній галузі знань, розроблення теорій, концепцій, доктрин, програм та іншого дослідницького напрямку наукової школи;
- цитування робіт дослідників школи в наукових виданнях (індекс цитування праць);
- широта проблемно-теоретичного, географічного, хронологічного діапазонів функціонування;
- поширення результатів досліджень в межах країни та за кордоном;
- ефективна педагогічна діяльність (кількість здобувачів, аспірантів, докторантів, монографій, підручників, навчальних посібників, інших наукових праць з дослідницького напрямку наукової школи);
- офіційне визнання державою важливості наукових досліджень наукової школи (кількість докторів, кандидатів наук/докторів філософії, професорів, доцентів, старших дослідників, наявність Державних премій України, відзнак Президента, Кабінету Міністрів України);
- наявність грантів підтримки наукових досліджень;
- наявність документів, що підтверджують визнання досягнень дослідників наукової школи (патентів, дипломів, грамот та інших);
- участь молодих вчених, студентів.

6. Організаційні засади діяльності наукової школи

6.1. Завданням наукової школи є формування потужного наукового потенціалу з докторів наук та кандидатів наук (докторів філософії), що виконують науково-дослідні роботи за напрямками досліджень даної школи, результати яких систематично публікуються у провідних фахових вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях.

6.2. Колектив наукової школи підтримує, продовжує та розвиває наукові традиції засновників наукової школи.

6.3. Колектив наукової школи створює належні умови аспірантам, докторантам та науковцям, які працюють над докторськими та кандидатськими (PhD) дисертаціями в наукових напрямках, що охоплює ця школа.

6.4. Основними доробками школи вважаються:

- найважливіші фундаментальні та прикладні дослідження у визначених наукових напрямках;
- підготовка наукових кадрів (кандидатів/докторів філософії та докторів наук) за науковими напрямками школи;
- наукові видання (монографії, наукові статті, підручники, навчальні посібники та методичні розробки);
- громадське визнання досягнень представників школи (державні та іменні премії, конкурси, гранти, нагороди, участь у наукових конференціях міжнародного рівня, індекс цитувань тощо);
- залучення до наукової діяльності за напрямками школи студентів, аспірантів, докторантів;
- практична цінність та впровадження результатів: патенти, авторське право, акти впровадження, відгуки з виробництва.

6.5. Наукова школа є ініціатором і організатором проведення міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій, симпозіумів, наукових семінарів за відповідними напрямками.

6.6. Представники школи входять до складу спеціалізованих вчених рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій, дисертацій на здобуття ступеня PhD, експертних рад Міністерства освіти і науки України, редколегій провідних фахових видань.

6.7. Представники школи виступають експертами, опонентами за певними науковими напрямками.

7. Склад наукової школи, права та обов'язки

7.1. До складу наукової школи входять керівник наукової школи, доктори (не менше трьох) та кандидати наук, доктори філософії, фахівці, аспіранти, студенти-магістри із різних кафедр та наукових підрозділів університету та інші суб'єкти науково-дослідної діяльності.

7.2. Членом наукової школи може стати будь-який дослідник (викладач, фахівець, аспірант, докторант, студент) університету, галузь наукових інтересів якого знаходиться в межах даного, або спорідненого, наукового напрямку.

7.3. Представники наукової школи:

- володіють рівними правами і обов'язками;
- мають право займатися науково-організаційною, науково-дослідною, координаційною, дослідно-конструкторською, впроваджувальною та іншою діяльністю,

передбаченою планом роботи наукової школи, відповідно зі своїми науковими інтересами;

- представляти університет на всеукраїнському та міжнародному рівнях при оприлюдненні та обговоренні проблем за напрямами наукової школи;
- виносити на обговорення наукової школи результати власних наукових досліджень і отримувати рекомендації для їх публікації;
- подавати пропозиції щодо формування державних науково-технічних програм та програм наукових досліджень університетського рівня.

7.4. Керівник наукової школи здійснює загальне керівництво діяльністю наукової школи. Керівник наукової школи:

- розробляє перспективні, стратегічні, оперативні (річні, поточні) плани роботи наукової школи;
- сприяє вдосконаленню необхідних умов для розвитку науково-дослідної діяльності представників наукової школи;
- готує наукове обґрунтування актуальних наукових проблем;
- робить подання на членів наукової школи щодо заохочення, нагородження, преміювання за результативність проведеної науково-дослідної роботи;
- здійснює від імені наукової школи взаємодію з структурними підрозділами університету, а також зовнішніми об'єднаннями та організаціями;
- **щорічно** подає звіт про діяльність наукової школи на розгляд науково-технічній раді університету, відповідно додатку 2.

Проект Положення вносить:

Вчений
секретар НТР _____ Тетяна ВЛАСОВА
(підпис)

Узгоджено:

Проректор з
наукової
роботи _____ Юрій ПРОЙДАК
(підпис)

Начальник
НДЧ _____ Руслан МАРКУЛЬ
(підпис)

Помічник
ректора з
кадрових
питань _____ Володимир БАРКАЛОВ
(підпис)

Начальник
юридичного
відділу _____ Наталя КОСТЮК
(підпис)

Начальник
загального
відділу _____ Оксана ВОВЧУК
(підпис)

Кваліфікаційна карта наукової школи

Назва наукової школи

Галузь знань за державним переліком науково-технічної інформації.

Розділ I Загальні відомості про наукову школу

Рік виникнення школи, з початку роботи першого наукового лідера	
Кількість наукових лідерів, які очолювали школу за часи її існування	

Розділ II Історія становлення та розвитку наукової школи

II.1. Утворення школи

Рік виникнення школи, з початку роботи першого наукового лідера		
Локація наукової школи (кафедра, лабораторія тощо)		
Засновник наукової школи	П.І.Б.	Науковий ступінь, звання, посада на момент виникнення школи
Головний напрямок досліджень на початку заснування школи		
Наукова концепція, фундаментальна ідея школи на початку заснування		

II. Розвиток школи

Наукові лідери, які очолювали школу за часи її існування (перелічити)	П.І.Б.		Науковий ступінь, звання, посада	Роки роботи
	1.			— - —
	2.			— - —
	3.			— - —
Модифікації головного напрямку досліджень (розширення чи перетворення області наукових інтересів)	1. Головний напрямок досліджень на початку існування школи			

	2. Роки змін	Зміни головного напрямку досліджень		
	— - —	1. _____		
	— - —	2. _____		
	— - —	3. _____		

Розділ III Сучасний етап діяльності наукової школи

Науковий лідер	П.І.Б.		Науковий ступінь, звання, посада
Локація наукової школи (установа, факультет, відділ, кафедра, лабораторія тощо)	_____		
Галузь науки	_____		
Розділ науки	_____		
Науковий напрямок досліджень (область досліджень узагальнено)	_____		
Загальна концепція наукових досліджень, фундаментальна ідея	_____		
Кількісний і якісний склад школи (на момент подання) ПРИМІТКА: Представниками школи є зрілі наукові кадри із сформованим науковим світоглядом, постійними науковими інтересами, які активно працюють в межах тематики досліджень наукової школи. Вказати тільки тих, хто на даний час веде активні дослідження	Показники	П.І.Б.	Вчений ступінь, наукове звання, посада, нагороди
	Доктори наук	1. _____ 2. _____ 3. _____	
	Кандидати наук	1. _____ 2. _____ 3. _____	
	Молодші наукові співробітники і наукові співробітники	1. _____ 2. _____ 3. _____	

Розділ IV Кількісні та якісні характеристики роботи наукової школи

Найбільш вагомі теорії, технології, методології	_____
Наукова значущість	_____
Практична цінність	_____
Галузь впровадження отриманих результатів	_____

Розділ V Монографії наукової школи (за 5 років)

№	Автор	Назва монографії	Вихідні дані (місто, видавництво, рік)	Кількість сторінок	Співавтори

Розділ VI Робота з грантами

Гранти на проведення наукових досліджень надані МОН України, національним фондом досліджень України, на держзамовлення, на міжнародне співробітництво, приватними фондами, Президентом України, Кабінетом міністрів. тощо (за 5 років)	Грантодавець	Роки виконання	Назва роботи	Представники наукової школи (учасники програми за грантом) – П.І.Б.
	1. _____	_____	_____	
2. _____	_____	_____		
3. _____	_____	_____		

Розділ VII Міжнародна діяльність наукової школи

Організації, установи за кордоном, з якими проводиться співпраця – наукові дослідження, розробка технології, впровадження тощо (за останні 5 років)	Назва організації, установи	Країна	Роки виконання	Назва роботи, тема дослідження	
	1. _____	_____	_____	_____	
	2. _____	_____	_____	_____	
	3. _____	_____	_____	_____	
Міжнародні гранти на проведення наукових досліджень (за останні 5 років)	Назва організації – грантодавця	Країна	Роки виконання та країна виконання гранта	Назва роботи, тема дослідження	Представники наукової школи (учасники програми за грантом) – П.І.Б.
	1. _____	_____	_____	_____	_____
	2. _____	_____	_____	_____	_____

Науковий керівник школи

(підпис)

МП

(Власне Ім'я, Прізвище)

Відповідальна за звіт особа:

(підпис)

(Власне Ім'я, Прізвище)

Атестація наукової школи
(заповнюється за показниками останніх 5 років)

1. Назва наукової школи _____
2. Галузь знань за державним переліком науково-технічної інформації _____
3. Загальні відомості про школу:

Керівник (керівники) - прізвище, ім'я, по- батькові та місце роботи	Кількісний склад наукової школи (осіб)	Кваліфікаційний склад наукової школи (осіб)			Кількість докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрів, студентів	Характеристика наявної експериментальної бази
		академіків, чл.- кор. Академії наук (держ. статусу)	докторів наук	кандидаті в наук / докторів філософії		

4. Наукові досягнення школи:

- 4.1. Найбільш вагомі результати за останні 5 років;
- 4.2. Практичне використання отриманих наукових результатів за останні 5 років;
- 4.3. Участь у конкурсах, що організовується МОН України, національним фондом досліджень України, на держзамовлення, міжнародне співробітництво, приватними фондами, тощо, за останні 5 років ;
- 4.4. Визнання наукової школи науковою та громадською спільнотою (Державні премії України, відзнаки Президента, Кабінету Міністрів України, почесні звання, дипломи, тощо, за останні 5 років).

4.5. Кількісні показники:

Кількість докторів і кандидатів в/докторів в філософії	Кількість отриманих патентів,	Кількість опублікованих монографій, підручників, навчальних посібників	Кількість опублікованих статей у виданнях, рекомендованих МОН України, в українських та закордонних рецензованих журналах	Кількість виставок, на яких презентовано розробки	Кількість наукових ініційованих конференцій, (оргокомітет, програма тощо) за останні 5 років;	Кількість доповідей на наукових конференціях різного рівня, у тому числі міжнародних, закордонних	Кількість членів наукової школи, які пройшли міжнародне стажування або навчання і мають відповідні сертифікати	Участь у конкурсах, що організуються з держбюджету та інших джерел фінансування (приватні фонди), гранти, тощо	
								поданих заявок	отриманих грантів

4.6. Публікації про наукову школу та її членів.

4.7. Показники індексів цитування членів наукової школи.

ПІБ	h-індекс БД Scopus або WoS та веб-адреси їх відповідних авторських профілів і Authors ID. (Google Scholar для соціо-гуманітарних наук)
Зазначити сумарний h-індекс колективу школи.	

3.8. Анотація* основних розробок наукової школи та наукового здобутку за звітний період, що впроваджено або пропонується до впровадження.

Науковий керівник школи

_____ (підпис)

_____ (Власне Ім'я, Прізвище)